

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication

34 Mariner Way, Monsey, NY 10952

יו"ט של פסח - חג המצות - Chag HaPesach

טו-כב' ניסן תש"ס - April 20-27, 2000

עירוב תבשילין - Eruv Tavshilin

מדעת עליון

חכם מה אומר מה העדות רשע מה הוא אומר וכו' (הגדה של פסח)
צריך להבין, מה הרעש הגדול על הרשע שאמר "מה העבודה הזאת לכם" -
לכם ולא לו, הלא גם החכם אמר "מה העדות והחקים... אשר צוה ה' אתכם"
- ולא כלל עצמו בתוכינו?

אלא ביאר האדמו"ר מו"ר ישראל מטשארטקוב זצ"ל דהנה ידוע (גמ'
ברכות נח.) דמלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא ע"ש. והנה מתכסי
המלוכה יש מחלקות שונות: יש שרים היושבים על הדין, ויש שרי חיל
הממונים על תכסיסי המלחמה, ובידיהם סודות מרובים וגדולים, אשר אין
מגלים אותם לזולתם, כל או"א ישמור את תפקידו ולא יתערב בדבר הניתן
לזולתו. כן הוא גם במלכותא דרקיעא שהמלך מלכי המלכים הקב"ה נתן
חוקים משפטים ועדות. משפטים המה ליודעי דת ודין, חוקים המה אך
ליודעי נסתרות, ועדות הוא לאלה העוסקים במעשה המרכבה, כי על ידם
יכירו וידעו כי יש בורא עולם. אבל עבודה פשוטה מוטלת על כל אדם, וחיוב
על כאו"א לעובדו איש איש כפי מסת שכלו.

ולפי זה הכל נכון. הרשע ישאל על סתם עבודה, אשר היא חיוב על כל אחד
ואחד "מה העבודה הזאת לכם" - לכם ולא לו, כי הוא יאבה לפטור עצמו מכל,
לפיכך "הקהה את שיניו". לא כן החכם, שעל זה לא ישאל, כי יודע בעצמו
שמחוייב כל א' לעבוד את ה'. אולם, אדרבה, לפי רוב חכמתו יודע בעצמו שיש
סודות רזין ועילאין הכמוסים בחוקים ועדות אשר רחקו מתבונתו, אך חשקו
להתענג מאור חכמתם. וזהו שאומר "אתכם", מפני שהוא עניו ואינו מחשיב
עצמו, אומר שמה שנגלה לאחרים - טובים ממנו - לא נגלה לו, וזהו אשר
יבקש שגם מה שידוע לאחרים - "אתכם" - יודע גם מקצת מזה אליו.

"ויהי שם לגוי גדול" - מלמד שהיו ישראל מצויינים שם (הגדה של פסח)
איתא בפרקי דר"א "היו ישראל מצויינים במצרים, שלא שינו את שמם,

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' - (שביעי של פסח)

The Medrash tells us that until the Yiden sang shira at the sea, no one in history had ever praised Hashem with shira - song. Hashem responded and said, "For this I have waited!" Explains R' Avraham Yehoshua Heschel ZT"L, the Apter Rov, that the purpose of creation is for man to be happy with Hashem and His ways. The Shira of B'nai Yisrael was rooted in abundant and profound joy. It is the joy a Jew knows when he is happy and satisfied with Hashem. It means he realizes that everything is from Hashem, and it is absolute Chesed. That is the level B'nai Yisrael reached at the Sea. They understood the whole episode of their slavery, and the ensuing Exodus from Egypt in context and it made perfect sense.

This is what Chazal mean to tell us, "Anyone who says Shira every day, will merit to say it before Hashem in the world to come." (סנהדרין צא:) One who is able to say Shira every day the way B'nai Yisrael said it at the sea, is one who already understands that everything in life is Chesed that comes from Hashem. This is the truth that everyone will understand in the world to come. Happy is the one who is capable of this understanding while still in this physical world. This is the true purpose of Shira, and therefore Hashem declared, "For this I have waited!"

הוא היה אומר.....

R' Naftoli of Ropschitz ZT"L would say:

"Do you know why there are new editions of the Haggadah every year? It is because the Rasha of last year's Haggadah has become the chochom this year!"

R' Avrohom Twerski Shlit"a would say:

"A person is supposed to advance himself by moving his legs, not by pushing his elbows!"

R' Akiva Eiger ZT"L would say:

"Just as a person exerts himself to ensure that he has a proper quantity of wine for the seder, so should he exert himself to ensure that he has a proper quantity of maror!"

SPONSORED BY HESHY SCHLOSSER AND FAMILY

For information, sponsorship or dedications, call 914-362-4380.

want to fill up on this, as many delicacies are soon to come. And sure enough, right away they served him a spoon full of a white, ground-up vegetable, the entree must have finally arrived! He devoured the spoonful and after just a brief moment, his breathing stopped, his eyes streamed with tears, and he started choking uncontrollably. He barely managed to get out the words, "Shame on you! This is how you treat your guests!" He raced out of the house in a fury and waited in the *shul* for his friend.

Finally, a little after midnight, his Jewish friend came looking for him, full and content. "How was your meal?" he asked pleasantly. The *goy* started venting his anger and frustration. The Jewish friend answered, "You fool - you left just before the meal was about to begin! If you would have waited just another five minutes, it would have all been worth it!"

Said R' Nachman, "This is how we must relate to every 'piece of maror' that we are served. We simply have to realize that this is the final stage - that after the darkness comes the light of redemption. Everything merely leads up to that final moment of brilliant light."

TORAH GEMS

ברוך שנתן תורה לעמו ישראל כנגד ארבעה בנים וכו' (הגדה של פסח)

Before the *Haggadah* mentions the four sons, we bless *Hashem* for giving us the *Torah*. What is the relevance of this to the four sons?

The *Ohr Hachaim ZT"L* writes that *Bnei Yisroel* in Egypt were at the lowest spiritual level, the 49th level of *impurity* - *טומאה*. *Hashem* knew that the Jews must leave Egypt now; it was now or never. If they went down to the 50th level, they would no longer have any holiness left as Jews, and would be forever lost. This was before the *Torah* was given to the Jews on *Har Sinai*. However, after the *Torah* was given, even if the *Bnei Yisroel* would sink to the 50th level, there was still hope for them through the purity and holiness of the *Torah*. No matter how far a person has strayed, he is always able to come back by exposing him to *Torah*.

The *Ba'al Haggadah* is teaching us this important lesson; that all of one's sons, even if one of them is the *rasha*, the wicked son, can be brought back by telling him words of *Torah*. This is the cure today for the wandering son who is lost, ר"ל. Don't talk about anything else. Don't impress upon him that he must perform every single *mitzva*. Just tell him the beautiful words of *Torah*. Learn with him in depth about the *parshah* - open up a *gemara* and learn together. He will be transformed!

לשונם ואת מלבושם עיניי.ש. ולכאורה יש להפליא, הרי בניי משועבדים למצרים, גופות ונפשות, ועומדים על התהום של שער הני לטומאה, ועובדים ע"ז. אמנם בשמים מתחשבים על "השטריימל" שלהם! "הללו עובדי ע"ז" - אבל הלא מדברים בינם לבין עצמם בלי הקודש! התמכרו לגמרי למצרים, גופנית ונפשית - אבל לא נמצא אף א' מן העבריים ששמו יהיה "רעמסס"! והאיר הגמול' ברוך מרדכי אזרחי שליט"א שהלימוד כאן הוא שבשמים מבדילים בין מעשים לבין מהות, כי יש האדם שנתון בגרוע ובחמור ביותר, אבל מהותו אחרת היא. מתוך שחור בוץ התלכלכותם המגעילה, מבהיקה בלובן טהרתה יחודיותם הנפלאה. אמנם בניי עובדי ע"ז היו, ואעפ"כ צא ולמד, למה הקפידו כ"כ על לבושם, לשונם ושמם? בגלל שכ"א מהג' אלו, ראשון הוא להיגררות לדעתם ולמעשיהם של המצריים - להאידיאולוגיה של "אדם בצאתך ויהודי באהלך". אלא נטלו כח ועוז מחמת זה שלא שינו את שמם, לשונם ואת מלבושם. העבריות, על משמעותה העמוקה - "כל העולם כולו מעבר א' ואברהם מעבר א' "ב"ר מב) - מושרשת היטב. ועל רקע השחור התהומי, מבהיק לובן יחודיותם המהותית.

מעשה אבות.... סימן לבנים

השתא עבדי לשנה הבאה בני חרין וגו' (הגדה של פסח)

The story is told over in the name of *R' Nachman of Breslov ZT"L* about two friends, a Jew and a gentile, who came to a city on *Erev Pesach* and inquired about a place to lodge for the upcoming *Yom Tov*. The *Gabbai* had no problem finding each of them a place to stay and although he wasn't Jewish, the *goy* was absolutely famished - he had eaten nothing all day - and agreed to go wherever he was told.

After the lengthy prayers were concluded, the *goy* was led to the home of his host. The host recited *kiddush* and everyone drank and the taste of wine simply intensified his hunger. Afterwards, they served him a small piece of parsley with salt-water - as if they were making some kind of joke. They then shoved a book in his hands and everyone started singing, his stomach growling throughout. After a lengthy discussion, all the while the gentile waiting patiently, they drank the second cup of wine. They then stood up to wash and one child asked, "Father, why do we wash our hands now?" "For the meal," responded the father. Finally!!

The gentile was overjoyed, as his hunger would finally be resolved. He washed his hands with the rest of them and sat down, peering uncomfortably at the strange, round crackers on the table. The host recited the *berachah* and gave each of them a small piece - that was it! Was this another joke? He comforted himself thinking that they just don't